

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 18ης Οκτωβρίου 2012*

«Οδηγία 2003/109/ΕΚ — Καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες — Πεδίο εφαρμογής — Άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε' — Διαμονή βάσει άδειας που έχει επίσημα περιορισθεί»

Στην υπόθεση C-502/10,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Raad van State (Κάτω Χώρες), με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Οκτωβρίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Staatssecretaris van Justitie

κατά

Mangat Singh,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), προεδρεύουσα του τρίτου τμήματος, K. Lenaerts, E. Juhász, Γ. Αρέστη και T. von Danwitz, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο M. Singh, εκπροσωπούμενος από τον I. M. Hagg, advocaat,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη M. Noort,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Materne και C. Pochet,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Κοντού-Durande και R. Troosters,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ 2004, L 16, σ. 44).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Staatssecretaris van Justitie (Υπουργού Δικαιοσύνης, στο εξής: Staatssecretaris) και του M. Singh κατόπιν απορρίψεως της αιτήσεώς του να του χορηγηθεί άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος στην ΕΚ.

Το νομικό πλαίσιο

Η νομοθεσία της Ένωσης

- 3 Κατά τη δεύτερη, την τέταρτη, την έκτη και τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/109:
 - «(2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά την ειδική σύνοδό του στο Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, δήλωσε ότι θα πρέπει να υπάρξει προσέγγιση του νομικού καθεστώτος των υπηκόων τρίτων χωρών προς εκείνο των υπηκόων των κρατών μελών και ότι στα άτομα που έχουν διαμείνει νομίμως σε κράτος μέλος επί περίοδο που θα προσδιορισθεί και τα οποία διαθέτουν άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος θα πρέπει να χορηγείται εντός του εν λόγω κράτους μέλους σύνολο ενιαίων δικαιωμάτων κατά το δυνατόν παραπλήσιων προς τα δικαιώματα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[...]

- (4) Η ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες στα κράτη μέλη αποτελεί στοιχείο-κλειδί για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, θεμελιώδους στόχου της Κοινότητας, ο οποίος ορίζεται στη συνθήκη [ΕΚ].

[...]

- (6) Το κύριο κριτήριο για την απόκτηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος θα πρέπει να είναι η διάρκεια διαμονής στην επικράτεια ενός κράτους μέλους. Αυτή η κατοίκηση θα πρέπει να ήταν νόμιμη και αδιάλειπτη ώστε να δείχνει την εδραίωση του προσώπου στη χώρα. Θα πρέπει να προβλεφθεί κάποια ευελιξία ώστε να λαμβάνονται υπόψη περιστάσεις που μπορούν τυχόν να αναγκάζουν το πρόσωπο να αναχωρεί προσωρινά από την επικράτεια.

[...]

- (12) Προκειμένου να συσταθεί ένα πραγματικό μέσο για την ενσωμάτωση του επί μακρόν διαμένοντος στην κοινωνία στην οποία έχει εγκατασταθεί, οι επί μακρόν διαμένοντες θα πρέπει να απολαύουν ίσης μεταχείρισης με τους πολίτες του κράτους μέλους σε ευρύ φάσμα οικονομικών και κοινωνικών τομέων, δυνάμει των σχετικών όρων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.»

4 Το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Αντικείμενο», έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθορίζει:

α) τις προϋποθέσεις χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος από ένα κράτος μέλος στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στην επικράτειά του, καθώς και τα συναφή δικαιώματα, [...]

[...].».

5 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της ανωτέρω οδηγίας, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια κράτους μέλους.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι:

- α) διαμένουν προκειμένου να πραγματοποιήσουν σπουδές ή επαγγελματική κατάρτιση·
- β) έχουν την άδεια να διαμένουν σε κράτος μέλος δυνάμει προσωρινής προστασίας ή ζήτησαν την άδεια να παραμείνουν για τον ίδιο λόγο και αναμένουν απόφαση σχετικά με το καθεστώς τους·
- γ) έχουν την άδεια να διαμένουν σε κράτος μέλος δυνάμει επικουρικών μορφών προστασίας, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις, την εθνική νομοθεσία ή την πρακτική των κρατών μελών, ή ζήτησαν την άδεια να διαμείνουν για τον ίδιο λόγο και αναμένουν απόφαση σχετικά με το καθεστώς τους·
- δ) είναι πρόσφυγες ή έχουν υποβάλει αίτηση για αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα και η αίτησή τους δεν έχει ακόμη αποτελέσει αντικείμενο οριστικής απόφασης·
- ε) διαμένουν αποκλειστικά για λόγους προσωρινού χαρακτήρα, όπως ως εσωτερικοί άμισθοι βοηθοί (au pair) ή εποχιακά εργαζόμενοι, ή ως μισθωτοί εργαζόμενοι απασχολούμενοι από φορέα παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, ή ως φορείς παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, ή σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί·
- στ) απολαύουν νομικού καθεστώτος υποκείμενου στη σύμβαση της Βιέννης του 1961 περί των διπλωματικών σχέσεων, της σύμβασης της Βιέννης του 1963 περί των προξενικών σχέσεων, της σύμβασης του 1969 για τις ειδικές αποστολές, ή της σύμβασης της Βιέννης του 1975 περί των αντιπροσωπιών των κρατών στις σχέσεις τους με τους διεθνείς οργανισμούς που έχουν οικουμενικό χαρακτήρα.»

6 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/109, με τίτλο «Διάρκεια παραμονής», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν το καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος στους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν στην επικράτειά τους νόμιμα και αδιάλειπτα κατά τα πέντε τελευταία έτη αμέσως πριν από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

2. Οι περίοδοι διαμονής για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχεία ε' και στ', δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Όσον αφορά τις περιπτώσεις που καλύπτονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', στην περίπτωση κατά την οποία ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας έχει αποκτήσει τίτλο παραμονής που του/της επιτρέπει να αποκτήσει καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος, οι περίοδοι διαμονής για λόγους σπουδών ή επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μόνο κατά το ήμισυ για τον υπολογισμό της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

3. Οι περίοδοι απουσίας από την επικράτεια του οικείου κράτους μέλους δεν διακόπτουν την περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της, εφόσον είναι κατώτερες από έξι διαδοχικούς μήνες και δεν υπερβαίνουν συνολικά δέκα μήνες εντός της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Σε περιπτώσεις συγκεκριμένων ή έκτακτων λόγων προσωρινού χαρακτήρα και σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, τα κράτη μέλη μπορούν να δεχθούν ότι μια περίοδος απουσίας μεγαλύτερη από την αναφερόμενη στο πρώτο εδάφιο δεν διακόπτει την περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη δεν λαμβάνουν υπόψη τη σχετική περίοδο απουσίας στον υπολογισμό της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη στον υπολογισμό της συνολικής περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, τις περιόδους απουσίας που σχετίζονται με απόσπαση για λόγους απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών.»

7 Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Προϋποθέσεις απόκτησης του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τον υπήκοο τρίτης χώρας να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία ότι διαθέτει για τον ίδιο και για τα εξαρτώμενα από αυτόν μέλη της οικογένειάς του:

α) σταθερούς και τακτικούς πόρους, επαρκείς για τη συντήρηση του ιδίου/της ίδιας και των μελών της οικογενείας του/της, χωρίς να απαιτείται προσφυγή στο σύστημα κοινωνικής αρωγής του οικείου κράτους μέλους. Τα κράτη μέλη αξιολογούν τους πόρους αυτούς σύμφωνα με τη φύση και τον τακτικό χαρακτήρα τους και μπορούν να λαμβάνουν υπόψη το επίπεδο των κατωτάτων μισθών και συντάξεων πριν από την αίτηση για τη χορήγηση του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος·

β) ασφάλιση ασθένειας, που να καλύπτει το σύνολο των κινδύνων, οι οποίοι συνήθως καλύπτονται για τους ημεδαπούς στο οικείο κράτος μέλος.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν από τους υπηκόους τρίτων χωρών να συμμορφωθούν με όρους ενσωμάτωσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.»

8 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ανωτέρω οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αρνούνται τη χορήγηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος για λόγους δημοσίας τάξεως ή δημόσιας ασφάλειας.

9 Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2003/109, με τίτλο «Απόκτηση του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος», ορίζει τα εξής:

«Αν πληρούνται οι προβλεπόμενοι στα άρθρα 4 και 5 όροι και αν το πρόσωπο δεν συνιστά απειλή κατά την έννοια του άρθρου 6, το οικείο κράτος μέλος χορηγεί το καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος στον εν λόγω υπήκοο της τρίτης χώρας.»

Η εθνική νομοθεσία

- 10 Η οδηγία 2003/109 μεταφέρθηκε στην έννομη τάξη των Κάτω Χωρών με τον νόμο για τη ριζική αναθεώρηση του νόμου περί αλλοδαπών (Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet), της 23ης Νοεμβρίου 2000 (*Stb.* 2000, αριθ. 495), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 23ης Νοεμβρίου 2006 (*Stb.* 2006, αριθ. 584, στο εξής: Vw 2000).
- 11 Το άρθρο 14 του Vw 2000 ορίζει τα εξής:
- «1. Ο Υπουργός έχει τις εξής αρμοδιότητες:
- a. εγκρίνει, απορρίπτει ή δεν λαμβάνει υπόψη την αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής ορισμένου χρόνου,
- [...]
2. Άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου χορηγείται υπό περιορισμούς που συνδέονται με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η άδεια μπορεί να χορηγείται υπό προϋποθέσεις. Η θέσπιση κανόνων σχετικών με τους εν λόγω περιορισμούς και προϋποθέσεις είναι δυνατή με γενικές διοικητικές διατάξεις.
3. Η άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου χορηγείται το πολύ για πέντε συναπτά έτη. Οι προϋποθέσεις που αφορούν τη διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής και την παράταση της διάρκειας ισχύος της ορίζονται με γενικές διοικητικές διατάξεις.»
- 12 Το άρθρο 21, παράγραφος 1, του Vw 2000 έχει ως εξής:
- «Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2003/109 [...], η αίτηση χορηγήσεως ή τροποποίησεως της άδειας διαμονής αορίστου χρόνου, κατά την έννοια του άρθρου 20, μπορεί να απορριφθεί μόνον εάν ο αλλοδαπός:
- a. κατά την τελευταία πενταετία πριν από την υποβολή της αιτήσεως δεν διέμενε νομίμως και αδιαλείπτως κατά την έννοια του [εν λόγω] άρθρου 8,
- b. κατά το ανωτέρω υπό στοιχείο a χρονικό διάστημα, διέθετε προσωρινή άδεια διαμονής ή άδεια διαμονής που είχε επισήμως περιορισθεί ή άδεια διαμονής ως εργαζόμενος απασχολούμενος από φορέα παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών ή ως φορέας παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών,
- c. κατά το ανωτέρω υπό στοιχείο a χρονικό διάστημα, διέμενε τουλάχιστον για έξι διαδοχικούς μήνες ή συνολικώς τουλάχιστον για δέκα μήνες εκτός των Κάτω Χωρών,
- d. δεν διαθέτει ανεξαρτήτως και επί διαρκούς βάσεως επαρκείς πόρους διαβίωσης για τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του με τα οποία διαμένει,
- e. καταδικάστηκε με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδικήματα που επισύρουν ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον τριών ετών ή του επιβλήθηκε ένα από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 37 του Ποινικού Κώδικα (Wetboek van Strafrecht) μέτρα,
- f. αποτελεί κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια,
- g. δεν διαθέτει επαρκή ασφάλιση ασθένειας για τον ίδιο και τα εξαρτώμενα από αυτόν μέλη της οικογένειάς του,

- h. παρέσχε εσφαλμένα στοιχεία ή δεν κοινοποίησε στοιχεία τα οποία θα επέγονταν την απόρριψη της αιτήσεως χορηγήσεως, τροποποιήσεως ή παρατάσεως της ισχύος της άδειάς του,
 - i. διαμένει τακτικώς στις Κάτω Χώρες, κατά την έννοια του άρθρου 8, στοιχεία c και d, ή επίκειται η έκδοση οριστικής αποφάσεως χορηγήσεως ή παρατάσεως της ισχύος της άδειάς του διαμονής κατά την έννοια των άρθρων 28 ή 33, ή
 - j. υπάγεται ή υπαγόταν σε ειδικώς προνομιακό καθεστώς κατά την τελευταία πενταετία πριν από την υποβολή της αιτήσεως,
 - k. απέτυχε στις εξετάσεις ενσωματώσεως που προβλέπει το άρθρο 13 του νόμου σχετικά με την ενσωμάτωση.»
- 13 Το διάταγμα περί αλλοδαπών (*Vreemdelingenbesluit, Stb.* 2000, αριθ. 497), το οποίο προβλέπει ο Vw 2000, τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2001 (στο εξής: Vb 2000).
- 14 Το άρθρο 3.5 του Vb 2000 ορίζει τα εξής:
- «1. Το δικαίωμα διαμονής που στηρίζεται στην άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου του άρθρου 14 του [Vw 2000] μπορεί να είναι προσωρινό ή μη προσωρινό.
2. Το δικαίωμα διαμονής είναι προσωρινό αν η άδεια διαμονής χορηγείται υπό περιορισμό συνδεδεμένο με:
- a. τη σύσταση οικογένειας ή την οικογενειακή επανένωση με πρόσωπο που έχει δικαίωμα προσωρινής διαμονής ή κατέχει την άδεια διαμονής του άρθρου 28 του [Vw 2000], ή διαμονή με ένα τέτοιο πρόσωπο με σκοπό την υιοθεσία ή ως τέκνο ανάδοχης οικογένειας,
 - b. την αναμονή των αποτελεσμάτων της έρευνας σχετικά με την καταλληλότητα των υποψηφίων θετών γονέων, που προβλέπει το άρθρο 11 του νόμου περί αποδοχής αλλοδαπών τέκνων προς υιοθεσία,
 - c. επίσκεψη μελών της οικογένειας,
 - d. την άσκηση δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του πνευματικού ή του καθηγητή θρησκευτικών, εφόσον ο δικαιούχος δεν στηρίζει το δικαίωμα διαμονής του στην απόφαση 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας,
 - e. την αναζήτηση και την άσκηση μισθωτής ή μη δραστηριότητας, εφόσον ο δικαιούχος δεν στηρίζει το δικαίωμα διαμονής του στην απόφαση 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας,
 - f. την αναζήτηση μισθωτής εργασίας ως μέλος του πληρώματος ολλανδικού πλοίου ή σε ορυχείο στην ξηρά, εφόσον ο δικαιούχος δεν στηρίζει το δικαίωμα διαμονής του στην απόφαση 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας,
 - g. την αναμονή επαναπροσλήψεως ή επανεντάξεως υπό την ιδιότητα του μισθωτού στο πλήρωμα ολλανδικού πλοίου ή σε ορυχείο στην ξηρά, εφόσον ο δικαιούχος δεν στηρίζει το δικαίωμα διαμονής του στην απόφαση 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας,
 - h. διαμονή υπό την ιδιότητα του ασκουμένου,
 - i. διαμονή υπό την ιδιότητα του μη προνομιούχου μέλους στρατιωτικού ή πολιτικού προσωπικού,
 - j. την πραγματοποίηση σπουδών,

- k. την προετοιμασία των σπουδών,
- l. διαμονή υπό την ιδιότητα της εσωτερικής αμίσθου βοηθού (au pair),
- m. διαμονή στο πλαίσιο ανταλλαγής,
- n. ορισμένη ιατρική αγωγή,
- o. την εμπορία ανθρώπων,
- p. την αναμονή των αποτελεσμάτων έρευνας βάσει του άρθρου 17 του νόμου περί ολλανδικής ιθαγένειας,
- q. διαμονή υπό την ιδιότητα του αλλοδαπού ασυνόδευτου ανηλίκου,
- r. διαμονή υπό την ιδιότητα του αλλοδαπού που δεν μπορεί να εγκαταλείψει τις Κάτω Χώρες χωρίς τούτο να καταλογιστεί σε βάρος του ή
- s. δραστηριότητα στο πλαίσιο παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, όπως προβλέπει το άρθρο 1, στοιχείο ε, του εκτελεστικού διατάγματος του νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών,
- t. τη διενέργεια διακοπών στις Κάτω Χώρες.

3. Εάν η άδεια διαμονής χορηγείται υπό άλλο περιορισμό, ο οποίος δεν περιλαμβάνεται στους περιορισμούς της δεύτερης [παραγράφου], το δικαίωμα διαμονής δεν είναι προσωρινό, εφόσον δεν ορίστηκε κάτι διαφορετικό κατά τη χορήγηση της άδειας διαμονής.»

15 Το άρθρο 3.33, παράγραφος 1, του Vb 2000 προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 3.31, η άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου που προβλέπει το άρθρο 14 του Vw 2000 χορηγείται, υπό περιορισμό συνδεδεμένο με την άσκηση μισθωτής εργασίας υπό την ιδιότητα του πνευματικού ταγού ή του καθηγητή θρησκευτικών, μόνον εάν ο αλλοδαπός δηλώσει γραπτώς ότι γνωρίζει ότι:

- a. η διαμονή επιτρέπεται μόνο για την άσκηση δραστηριοτήτων υπό την ιδιότητα του πνευματικού ταγού ή του καθηγητή θρησκευτικών για λογαριασμό ρητώς κατονομαζόμενης ομάδας·
- b. η διαμονή δύναται να επιτραπεί μόνο κατά τη διάρκεια ασκήσεως των εν λόγω δραστηριοτήτων·
- c. μετά το πέρας τους πρέπει να εγκαταλείψει τις Κάτω Χώρες και
- d. δεν δύναται να ασκήσει δραστηριότητες άλλης φύσεως κατά τη διάρκεια της διαμονής του στις Κάτω Χώρες.»

16 Με την εγκύκλιο περί αλλοδαπών (Vreemdelingencirculaire, στο εξής: Vc 2000), ο Υπουργός ορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα ασκεί τις αρμοδιότητες που του παρέχουν ο Vw 2000 και το Vb 2000.

17 Η παράγραφος B1/2.4 της Vc 2000 έχει ως εξής:

«[...]

Το δικαίωμα διαμονής που είναι προσωρινής φύσεως χαρακτηρίζεται ως δικαίωμα προσωρινής διαμονής. Το ζήτημα αν το δικαίωμα διαμονής είναι προσωρινής φύσεως έχει σημασία μόνον εάν ο αλλοδαπός διαθέτει άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου κατά την έννοια του άρθρου 14 του Vw

[2000]. Η εν λόγω άδεια διαμονής μπορεί να παρέχει δικαίωμα προσωρινής ή μη διαμονής. Η διάρκεια του δικαιώματος διαμονής δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι η άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου χορηγήθηκε με μέγιστη διάρκεια ισχύος την πενταετία. Η διάρκεια του δικαιώματος διαμονής δεν επηρεάζεται ούτε από το γεγονός ότι η άδεια διαμονής χορηγήθηκε χωρίς κανέναν περιορισμό.

Η άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου παρέχει στον δικαιούχο δικαίωμα προσωρινής διαμονής ή δικαίωμα μη προσωρινής διαμονής. Μόνον βάσει του άρθρου 3.5 του [Vb 2000] μπορεί να καθοριστεί αν το δικαίωμα διαμονής του αλλοδαπού είναι προσωρινό ή μη. Εάν η άδεια διαμονής χορηγήθηκε υπό έναν από τους περιορισμούς της δεύτερης [παραγράφου], τότε η διαμονή του αλλοδαπού είναι προσωρινής φύσεως. Εάν η άδεια διαμονής χορηγήθηκε υπό άλλον περιορισμό, τότε η διαμονή του αλλοδαπού δεν είναι, κατ' αρχήν, προσωρινής φύσεως.

[...]»

18 Η παράγραφος B1/7.1.2 της Vc 20001 ορίζει τα εξής:

«Το σημαντικότερο, κατά την εξέταση της αιτήσεως για τη χορήγηση τακτικής άδειας διαμονής αορίστου χρόνου, είναι ότι το δικαίωμα διαμονής του αλλοδαπού δεν είναι προσωρινής φύσεως. [...] Κατά το άρθρο 21, [παράγραφος 1], στοιχείο b, του [Vw 2000], η αίτηση χορηγήσεως ή τροποποίησης άδειας διαμονής αορίστου χρόνου κατά την έννοια του άρθρου 20 του [Vw 2000] μπορεί να απορριφθεί, εάν πρόκειται για δικαίωμα διαμονής που έχει επίσημα περιορισθεί ή για δικαίωμα διαμονής υπό την ιδιότητα του εργαζομένου που παρέχει υπηρεσίες στο πλαίσιο διασυνοριακών υπηρεσιών ή υπό την ιδιότητα του φορέα παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών.»

19 Ο νόμος της 7ης Ιουλίου 2010 (*Stb.* 2010, αριθ. 209) και το διάταγμα της 24ης Ιουλίου 2010 (*Stb.* 2010, αριθ. 307), που δεν εφαρμόζονται στην υπόθεση της κύριας δίκης, προβλέπουν ότι η διαμονή των πνευματικών ταγών και των καθηγητών θρησκευτικών δεν είναι προσωρινής φύσεως, ώστε να μπορεί να λαμβάνεται υπόψη για τη χορήγηση τακτικής άδειας διαμονής αορίστου χρόνου φέρουσας την ένδειξη «επί μακρόν διαμένων στην ΕΚ».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

20 Ο M. Singh είναι ινδικής ιθαγένειας και έφθασε στις Κάτω Χώρες στις 4 Σεπτεμβρίου 2001. Στις 22 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, του χορηγήθηκε τακτική άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου, η οποία ίσχυε μόνο για την άσκηση δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του πνευματικού ταγού ή του καθηγητή θρησκευτικών κατά το χρονικό διάστημα έως τις 6 Σεπτεμβρίου 2002. Η ισχύς της άδειας αυτής παρατάθηκε έως τις 19 Ιανουαρίου 2005, και ακολούθως έως τις 19 Ιανουαρίου 2008. Ενδιάμεσως τροποποιήθηκε ο περιορισμός υπό τον οποίο είχε χορηγηθεί η άδεια αυτή, με αποτέλεσμα να ισχύει εφεξής μόνο για την άσκηση δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του πνευματικού ταγού.

21 Στις 30 Μαΐου 2007 ο M. Singh υπέβαλε αίτηση με την οποία ζητούσε να λάβει άδεια διαμονής ως επί μακρόν διαμένων στην ΕΚ. Με απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2007 ο Staatssecretaris απέρριψε την αίτηση αυτή κατ' εφαρμογήν των άρθρων 21, παράγραφος 1, στοιχείο b, του Vw 2000 και 3.5, παράγραφος 2, στοιχείο d, του Vb 2000, παρατείνοντας ταυτόχρονα την ισχύ της άδειάς του ορισμένου χρόνου έως τις 19 Ιανουαρίου 2009.

22 Ο M. Singh υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της εν λόγω απορριπτικής αποφάσεως ενώπιον του Staatssecretaris, η οποία απορρίφθηκε, επίσης, με απόφασή του της 26ης Φεβρουαρίου 2008. Με απόφαση της 29ης Απριλίου 2009 το Rechtbank's-Gravenhage δέχθηκε την προσφυγή του M. Singh κατά της ανωτέρω δεύτερης αποφάσεως και υποχρέωσε τον Staatssecretaris να εκδώσει νέα απόφαση επί της εν λόγω διοικητικής ενστάσεως, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις που περιείχονταν στην απόφασή του.

- 23 Κατά το εν λόγω δικαστήριο, η οδηγία 2003/109 δεν έχει ως σκοπό να εξαιρέσει από το πεδίο εφαρμογής της την περίπτωση κατά την οποία η χορηγηθείσα σε αλλοδαπό άδεια διαμονής δεν πρέπει να θεωρηθεί ως εκ της φύσεώς της προσωρινή, διότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας αυτής αφορά αποκλειστικώς περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαμονή είναι προσωρινής φύσεως. Συναφώς, η οδηγία αυτή θα καθίστατο άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας, εάν ένα κράτος μέλος είχε τη δυνατότητα να εξαιρέσει από το πεδίο εφαρμογής της την περίπτωση αλλοδαπού που κατέχει άδεια διαμονής της οποίας η ισχύς μπορεί να παραταθεί απεριόριστως.
- 24 Ο Staatssecretaris άσκησε έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 25 Κατά το δικαστήριο αυτό, μπορεί να γίνει δεκτό ότι η φράση «έχει επίσημα περιορισθεί», την οποία περιέχει το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109, παρέχει ευχέρεια εκτιμήσεως στα κράτη μέλη, η οποία τους επιτρέπει να επιβάλλουν επίσημους περιορισμούς στις άδειες διαμονής ορισμένου χρόνου, εφόσον διασφαλίζουν με αποτελεσματικό τρόπο την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας αυτής.
- 26 Εντούτοις, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν ορίζεται η έννοια της προβλεπόμενης από την εν λόγω διάταξη φράσεως «άδεια διαμονής [που] έχει επίσημα περιορισθεί» και η παροχή στα κράτη μέλη μιας τέτοιας ευχέρειας εκτιμήσεως θα μπορούσε να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2003/109 ή να δυσχεράνει την επίτευξη του σκοπού της που συνίσταται στην εναρμόνιση των προϋποθέσεων αποκτήσεως του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος στην ΕΚ.
- 27 Όσον αφορά τις άδειες διαμονής ορισμένου χρόνου που χορηγούνται υπό τον περιορισμό της ασκήσεως δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του πνευματικού ταγού ή του καθηγητή θρησκευτικών, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν αμφισβητείται ότι η διάρκεια της ισχύος τους μπορεί να παραταθεί αορίστως, εφόσον ο δικαιούχος τους εξακολουθεί να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται από την ολλανδική ρύθμιση και ότι, επιπροσθέτως, από επίσημα έγγραφα του Υπουργείου Μεταναστεύσεως και Ενσωματώσεως προκύπτει ότι, στην πράξη, πολλοί αλλοδαποί οι οποίοι διαμένουν ως πνευματικοί ταγοί στο ολλανδικό έδαφος δεν το εγκαταλείπουν. Λόγω ακριβώς της διαπιστώσεως αυτής ορίσθηκε, με τη νέα ρύθμιση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, ότι η διαμονή των πνευματικών ταγών και των καθηγητών θρησκευτικών στις Κάτω Χώρες δεν είναι προσωρινής φύσεως.
- 28 Στο πλαίσιο αυτό, το Raad van State αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει η έννοια της “άδειας διαμονής [που] έχει επίσημα περιορισθεί”, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, αρχή και στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 [...] να ερμηνευθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εμπίπτει στην έννοια αυτή μια άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου η οποία, κατά την ολλανδική νομοθεσία, δεν παρέχει προσδοκία ότι θα χορηγηθεί άδεια διαμονής αορίστου χρόνου, και τούτο ακόμα και αν η ισχύς αυτής της άδειας διαμονής δύναται, κατ' αρχήν, να παραταθεί απεριόριστως και ακόμα και αν εξαιρείται από την εφαρμογή της οδηγίας ορισμένη ομάδα προσώπων, όπως οι πνευματικοί ταγοί και οι καθηγητές θρησκευτικών;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 29 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί, αν το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 πρέπει να ερμηνευθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε στην έννοια της «άδειας διαμονής [που] έχει επίσημα περιορισθεί» να εμπίπτει η χορηγούμενη υπέρ ορισμένης ομάδας προσώπων άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου, της οποίας η ισχύς μπορεί να παραταθεί απεριόριστως, χωρίς εντούτοις να παρέχει καμία προσδοκία ότι θα χορηγηθεί άδεια παραμονής αορίστου χρόνου.

Οι περιπτώσεις που απαριθμεί το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109

- 30 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/109, στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος ενός κράτους μέλους.
- 31 Εντούτοις, κατά την παράγραφο 2, στοιχείο ε', του άρθρου αυτού, η εν λόγω οδηγία δεν εφαρμόζεται στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν αποκλειστικώς για λόγους προσωρινού χαρακτήρα, όπως για παράδειγμα ως εσωτερικοί άμισθοι βοηθοί (au pair) ή εποχιακά εργαζόμενοι, ή ως μισθωτοί εργαζόμενοι απασχολούμενοι από φορέα παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, ή ως φορείς παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, ή αν η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί.
- 32 Συνεπώς, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει εκ προοιμίου να καθορισθεί αν η φράση «αν η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί» αφορά διαφορετική περίπτωση από την περίπτωση των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι «διαμένουν αποκλειστικά για λόγους προσωρινού χαρακτήρα» ή αν, αντιθέτως, όπως και στην περίπτωση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair), των εποχιακά εργαζομένων ή απασχολούμενων από φορέα παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών και των φορέων παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, πρόκειται απλώς για ένα πρόσθετο παράδειγμα διαμονής αποκλειστικά για λόγους προσωρινού χαρακτήρα, η οποία είναι συνεπώς η μόνη περίπτωση που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109.
- 33 Συναφώς, πρέπει να διαπιστωθεί ότι από το γράμμα της διατάξεως αυτής σε σημαντικό αριθμό γλωσσικών αποδόσεων δεν μπορεί να προκύψει με σαφήνεια η έννοιά της και δεν παρέχεται, συνεπώς, η δυνατότητα σαφούς και εκ πρώτης όψεως καθορισμού του ακριβούς περιεχομένου της.
- 34 Όσον αφορά τη λογική ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, καίτοι οι εσωτερικοί άμισθοι βοηθοί (au pair), οι εποχιακά εργαζόμενοι ή απασχολούμενοι από φορέα παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών και οι φορείς παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών διαμένουν στο οικείο κράτος μέλος αποκλειστικώς για λόγους προσωρινού χαρακτήρα, τούτο δεν ισχύει, εντούτοις, απαραίτητως στην περίπτωση υπηκόων των οποίων η άδεια διαμονής έχει επίσημα περιορισθεί.
- 35 Πράγματι, οι ενδεχόμενοι επίσημοι περιορισμοί υπό τους οποίους έχει χορηγηθεί μια άδεια διαμονής δεν συνδέονται μόνο με τον προσωρινό χαρακτήρα της άδειας αυτής. Επιπροσθέτως, ακόμα και αν υποθεθεί ότι ο επίσημος περιορισμός της «άδειας» συνδέεται μόνο με τον προσωρινό χαρακτήρα της, τούτο δεν συνεπάγεται, εντούτοις, ότι ο λόγος της «διαμονής», στην περίπτωση ενός εσωτερικού άμισθου βοηθού (au pair), εποχιακά εργαζομένου ή απασχολούμενου από φορέα παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, ή ενός φορέα παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών, είναι αυτός καθαυτός αποκλειστικώς προσωρινού χαρακτήρα.
- 36 Εξάλλου, οι άδειες διαμονής χορηγούνται συνήθως για ορισμένο χρόνο και, συνεπώς, αν ο επίσημος περιορισμός της άδειας έπρεπε να ερμηνευθεί ως περιορισμός οφειλόμενος αποκλειστικώς στον προσωρινό χαρακτήρα των λόγων διαμονής, η φράση «αν η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί» δεν θα συνιστούσε παράδειγμα προς επεξήγηση της φράσεως «διαμένουν αποκλειστικά για λόγους προσωρινού χαρακτήρα», αλλά μάλλον επανάληψη των λόγων αυτών.
- 37 Ομοίως, αν γινόταν δεκτή η δεύτερη ερμηνεία που εκτίθεται στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως, η χρήση του συνδέσμου «ή» που προηγείται της φράσεως «αν η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί» θα μπορούσε δυσχερώς να συμβιβασθεί με το γεγονός ότι η άδεια διαμονής που χορηγείται στους εσωτερικούς άμισθους βοηθούς (au pair), στους εποχιακά εργαζομένους ή απασχολούμενους από φορέα παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών και στους φορείς παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών περιορίζεται συνήθως επισήμως στις εν λόγω δραστηριότητες.

38 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 περιλαμβάνει δύο περιπτώσεις και συγκεκριμένα, αφενός, την περίπτωση των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν αποκλειστικώς για λόγους προσωρινού χαρακτήρα και, αφετέρου, την περίπτωση των υπηκόων τρίτων χωρών των οποίων η άδεια διαμονής έχει επίσημα περιορισθεί.

Ως προς την έννοια της φράσεως «αν η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί»

39 Κατ' αρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι, καίτοι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2003/109, αντικείμενό της είναι ο καθορισμός των προϋποθέσεων χορηγήσεως και ανακλήσεως του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος από ένα κράτος μέλος στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν νομίμως στο έδαφός του, καθώς και τα συναφή δικαιώματα, στο εν λόγω αντικείμενο δεν περιλαμβάνεται ούτε ο καθορισμός της έννοιας του όρου «νόμιμη διαμονή» ούτε ο καθορισμός των προϋποθέσεων ή των συναφών δικαιωμάτων της εν λόγω διαμονής, ζητήματα τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών.

40 Συνεπώς, τα κράτη μέλη μπορούν, στο πλαίσιο ασκήσεως των αρμοδιοτήτων τους στον τομέα της μεταναστεύσεως, να καθορίζουν τις προϋποθέσεις της νόμιμης διαμονής και, στο πλαίσιο αυτό, να περιορίζουν επισήμως τις άδειες διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών.

41 Εντούτοις, δεν αρκεί μια άδεια διαμονής να έχει επίσημα περιορισθεί βάσει της εθνικής νομοθεσίας ενός κράτους μέλους για να μπορεί να θεωρηθεί ως «άδεια διαμονής που έχει επίσημα περιορισθεί» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109.

42 Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από τις επιταγές τόσο της ενιαίας εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας προκύπτει ότι το γράμμα διατάξεως του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, C-424/10 και C-425/10, Ziolkowski και Szeja, Συλλογή 2011, σ. I-14035, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

43 Πάντως, καίτοι το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 δεν περιέχει καμία διευκρίνιση σχετικά με το πώς πρέπει να ερμηνευθεί η φράση «αν η άδεια διαμονής τους έχει επίσημα περιορισθεί», η οδηγία αυτή δεν παραπέμπει στις εθνικές νομοθεσίες όσον αφορά την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην εν λόγω φράση. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό, για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας, ότι πρόκειται για αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, η οποία χρήζει ενιαίας ερμηνείας σε όλα τα κράτη μέλη.

44 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο προσδιορισμός της έννοιας και του περιεχομένου εκφράσεων ως προς τις οποίες το δίκαιο της Ένωσης δεν παρέχει κανέναν ορισμό πρέπει να πραγματοποιείται λαμβανομένου ιδίως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου αυτές χρησιμοποιούνται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 2005, C-336/03, easyCar, Συλλογή 2005, σ. I-1947, σκέψη 21, της 22ας Δεκεμβρίου 2008, C-549/07, Wallentin-Hermann, Συλλογή 2008, σ. I-11061, σκέψη 17, της 29ης Ιουλίου 2010, C-151/09, UGT-FSP, Συλλογή 2010, σ. I-7591, σκέψη 39, και της 18ης Οκτωβρίου 2011, C-34/10, Brüstle, Συλλογή 2011, σ. I-9821, σκέψη 31).

45 Όπως προκύπτει από την τέταρτη, την έκτη και τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/109, πρωταρχικός σκοπός της είναι η ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν επί μακρόν στα κράτη μέλη (βλ. απόφαση της 26ης Απριλίου 2012, C-508/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμα στη Συλλογή, σκέψη 66). Ομοίως, όπως προκύπτει και από

τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της, η οδηγία αυτή, χορηγώντας το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος στους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών, επιδιώκει την προσέγγιση του νομικού καθεστώτος των υπηκόων αυτών προς εκείνο των υπηκόων των κρατών μελών.

- 46 Όπως επισημαίνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, και στην έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2003/109, η εδραίωση του οικείου προσώπου στη χώρα και, συνεπώς, η ιδιότητά του ως επί μακρόν διαμένοντος αποδεικνύονται από τη νόμιμη και αδιάλειπτη διαμονή του για μια πενταετία.
- 47 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκοπών, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της τις διαμονές υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίες, καίτοι είναι νόμιμες και ενδεχομένως αδιάλειπτες, δεν αντανακλούν εκ των προτέρων τη βούλησή τους να διαμείνουν επί μακρόν στο έδαφος των κρατών μελών.
- 48 Ως εκ τούτου, το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της τις διαμονές «για λόγους προσωρινού χαρακτήρα». Οι λόγοι αυτοί σημαίνουν, κατ' ουσίαν, ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν διαμένει επί μακρόν στο οικείο κράτος μέλος. Η οδηγία αυτή προβλέπει συναφώς ορισμένα παραδείγματα διαμονής που συνδέονται με την άσκηση δραστηριότητας προσωρινής φύσεως, όπως η εργασία του εσωτερικού άμισθου βοηθού, η εργασία του εποχιακά απασχολούμενου ή η παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών.
- 49 Επιπροσθέτως, η εν λόγω διάταξη εξαιρεί, επίσης, από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/109 τους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν σε κράτος μέλος βάσει άδειας διαμονής που έχει επίσημα περιορισθεί.
- 50 Αντιθέτως προς την περίπτωση των υπηκόων τρίτων χωρών των οποίων η διαμονή οφείλεται αποκλειστικώς σε λόγους προσωρινού χαρακτήρα, κατά την οποία δεν αμφισβητείται ότι ο εν λόγω προσωρινός χαρακτήρας δεν παρέχει στον υπήκοο αυτό τη δυνατότητα επί μακρόν διαμονής, το γεγονός ότι η άδεια διαμονής έχει επίσημα περιορισθεί δεν μπορεί αυτό καθαυτό να ληφθεί υπόψη προκειμένου να καθορισθεί αν ο υπήκοος αυτός μπορεί να διαμείνει επί μακρόν στο κράτος μέλος ανεξαρτήτως του ανωτέρω περιορισμού.
- 51 Συνεπώς, μια άδεια διαμονής που έχει επίσημα περιορισθεί βάσει της εθνικής νομοθεσίας, αλλά της οποίας ο εν λόγω περιορισμός δεν εμποδίζει την επί μακρόν διαμονή του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως άδεια διαμονής που έχει επίσημα περιορισθεί, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία αυτή και χωρίς, συνεπώς, η εν λόγω οδηγία να καταστεί άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 52 Ως εκ τούτου, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν ο επίσημος περιορισμός μιας άδειας διαμονής βάσει της εθνικής νομοθεσίας παρέχει ή όχι στον δικαιούχο της άδειας αυτής τη δυνατότητα επί μακρόν διαμονής στο οικείο κράτος μέλος.
- 53 Στο πλαίσιο μιας τέτοιας ανάλυσεως, το γεγονός ότι ο επίσημος περιορισμός αφορά μόνον ορισμένη ομάδα προσώπων είναι, κατ' αρχήν, άνευ σημασίας, για την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109.
- 54 Αντιθέτως, το γεγονός ότι η ισχύς μιας άδειας διαμονής μπορεί να παραταθεί διαδοχικώς, και πέραν της πενταετίας, ακόμα και απεριορίστως, μπορεί να συνιστά σημαντική ένδειξη δυνάμενη να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι ο επίσημος περιορισμός υπό τον οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια αυτή δεν εμποδίζει την επί μακρόν διαμονή του υπηκόου τρίτης χώρας στο οικείο κράτος μέλος. Εντούτοις, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, αν συντρέχει εν προκειμένω τέτοια περίπτωση.

- 55 Εάν το εθνικό δικαστήριο διαπιστώσει ότι ο επίσημος περιορισμός υπό τον οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια διαμονής δεν εμποδίζει την επί μακρόν διαμονή του υπηκόου τρίτης χώρας, η επίμαχη άδεια διαμονής δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 και η διαμονή βάσει μιας τέτοιας άδειας πρέπει να θεωρηθεί ως νόμιμη διαμονή για τη χορήγηση στον δικαιούχο της του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας.
- 56 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109 πρέπει να ερμηνευθεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε στην έννοια της «άδειας διαμονής [που] έχει επίσημα περιορισθεί» να μην εμπίπτει η χορηγούμενη υπέρ ορισμένης ομάδας προσώπων άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου, της οποίας η ισχύς μπορεί να παραταθεί απεριόριστως, χωρίς εντούτοις να παρέχει καμία προσδοκία ότι θα χορηγηθεί άδεια παραμονής αορίστου χρόνου, εφόσον ένας τέτοιος επίσημος περιορισμός δεν εμποδίζει την επί μακρόν διαμονή του υπηκόου τρίτης χώρας στο οικείο κράτος μέλος, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες, πρέπει να ερμηνευθεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε στην έννοια της «άδειας διαμονής [που] έχει επίσημα περιορισθεί» να μην εμπίπτει η χορηγούμενη υπέρ ορισμένης ομάδας προσώπων άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου, της οποίας η ισχύς μπορεί να παραταθεί απεριόριστως, χωρίς εντούτοις να παρέχει καμία προσδοκία ότι θα χορηγηθεί άδεια παραμονής αορίστου χρόνου, εφόσον ένας τέτοιος επίσημος περιορισμός δεν εμποδίζει την επί μακρόν διαμονή του υπηκόου τρίτης χώρας στο οικείο κράτος μέλος, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)